

על לוחמת קרקע בתנאי אור בלתי־נוחים

אופייני חיוני שהיה משותף למצבם של הכוחות שלחמו באיטליה, בקוריאה ובהודו־סין — הלא הוא העובדה שהצד שנמצא חשוף בפני פגיעות־מק" האויר היה עם זה פטור מלהגן על מטרות אורחיות. מכאן, שיכול היה להשקיע את כל מאמציו בהסאת מטרותיו הצבאיות או העלמתן מעיני אוירת־האויב, מבלי לחשוש שמא ינחל מפלה צבאית כתוצאה מפגיעת האויב בעורפו האורחי והתעשיתי.

מצב־אוירי בלתי נוח — השפעתו מתבטאת ור מורגשת בעיקר בהעדר מודיעין, וכן בעורפם של המתחמים־הקדמיים, ובאזורים המנהלתיים. שם גמר צאות מטרות כדאיות — רשת־תעבורה, צומתי־תנועה, אמצעי־תחבורה מרכזים (בצורת שיירות או חנוני אמצעי־תובלה), מרכזי־תעשייה, מחסנים, מצ' בורים גדולים, שירותים חיוניים (חשמל, מים ודלק), שירותי־אספקה (נמלים ואניות), שדות־תעופה — וכן גורם חשוב מאוד, אם כי "מופשט", המכונה "דעת־הקהל ורוח־האוכלוסייה".

כל אלה מהווים מערכת מטרות שבטבען הן מרוכזות, נוחות לאבחנה ולזיהוי — ולכן נוחות לפגיעה — וקשות להסוואה; ובהעדר "עומק" גיאוגרפי — אף קשות לפיזור או להקמת "דמיים". חיוניותן תביא לכך שחלק מהכוחות האויריים, היבשתיים והימיים יוקצה להגנתן; אך גם או תהיינה עדיין עלולות לפגיעת־אויב — בין מן האויר (ע"י הטלת חומרי־נפץ, או ע"י גייסות מוצנחים), ובין ע"י פעולה רגילה ש"מאתורי־הקוים".

המאמץ לשיתוק פעילותם של רשתות, מרכזים ומתקנים רגישים אלה מתהווה ממכלול מסועף של פעולות אשר תכליתן היא השגת סך־הכל גובר־והולך של נזק־מצטבר. מאמץ כזה יצליח במידה שהאפקטיביות־הכוללת של שיבוש, השמדה והלם המבוצעים ע"י התוקף תגבר על המאמץ המושקע כדי לתקן את המתקנים הנפגעים, ולהפעילם־מחדש, או למצוא להם תחליפים. ממלחמת־העולם נמצאו למדים שאין לך נקודת־מפתח כזו אשר עם צאתה־מכלל־פעולה — ישותקו ממילא הרצון־ללחום וה-

החשיבות הגדלה־וחלכת של השפעת כוחות־האויר על הקרב היבשתי — מעוררת מדי־פעם מחדש את השאלה, האם יכול כוח יבשתי לנהל מלחמה נגד כוח יבשתי אויב כאשר לאותו אויב יתרון של מצב־אוירי נוח־יותר? קשה לענות על שאלה כזאת בכללה. כי ההכרעה בקרב היבשתי תהיה לזה אשר בידיו תשארו, בסופר־של־דבר, היעליונות האוירית. עליכן מן־הגבון הוא לצמצם את השאלה. הנסיון מלמד שללא מצב־אוירי נוח אי־אפשר להשיג הכרעה. במהלך הלחימה, או באחד השלבים שלה, תהיינה תקופות כאשר כוח־יבשתי אחד יהנה ממצב־אוירי שיהא נוח מזה של יריבו. מכאן, שיהיו מצבים זמניים, בעת ההתמודדות־באויר. בהם לאחד הכוחות היבשתיים לא יהיה לתקופת־מה מצב־אוירי נוח. היוכל במצב כזה להוסיף ולהלחם, וכיצד יעשה זאת? או, במלים אחרות: — כיצד יכול כוח־יבשתי, במצב־אוירי בלתי־נוח, להמשיך ולפעול — ולנסות, במשך תקופה קצרה לפחות, למנוע מן האויב אפשרות של הצלחה מקומית? כיצד אפשר לצמצם את מידת חיפושם של כוחות־היבשה לפעולת ההלם, השיבוש וההשמדה המבוצעת כלפיהם מן האויר?

נראה לי, כי בקשר לשתי השאלות האחרונות אפשר להעלות כמה מחשבות על יסוד הנסיונות ממסע־המלחמה באיטליה (בימי מלחמת־העולם הישנה), המלחמה בקוריאה והמלחמה בהודו־סין — בשים־לב לטיב הצידוד האוירי שבו נלחמו אז, וסוגי חומר־הנפץ בהם השתמשו. בשלוש זירות אלו — לא השיג הכוח היבשתי את הנצחון. באיטליה נסוגו הגרמנים בהדרגה, והתקדמות בעלות־הברית היתה יקרה ואטית; בקוריאה ובהודו־סין נסתיימה המלחמה עפ"י החלטה פוליטית, וללא הכרעה צבאית. אולם ישנם בשלוש דוגמאות אלו כמה קוים משותפים, אשר כדאי לעמוד עליהם — כי הם עשויים לשפוך אור על סוגיית הלחימה דוקא באותו פרק־זמן נתון שבו יהיה מצבו האוירי של צד מסוים בלתי־נוח, אכן, יש לציין כי השואה זו מתעלמת מקו-

שיעשה אותו ניד יותר — ותלוי-פחות בסיוע מנהלתי הניתן מן העורך. עליו להיות כשיר לשאת את כל צידו עליו, ולהלחם בעזרת ציוד זה תקופות-זמן ארוכות — מבלי שמזג-אוויר רע, או העדר ארוחה חמה, יקטינו את כושר פעולתו.

בתנאים כאלה — רבה השפעתם של כושר-ההתמדה, הערנות לסובב תושגות וגילויי הערמה לכל צורותיה (ע"י הטעיה, דמיום, הסוואה, מארבים וכו'). ועל אלה יש להוסיף את ההתחפרות — כיסוי-הראש! — אשר מקטינים את האבידות. בתנאים הגדונים כאן — כל אלה הגם חיוניים ביותר; כי רק הם עשויים להקטין, מצד אחד, את התלות בסיוע-מנהלתי, ומצד שני למעט את תוצאת התקפות-האוויר האויבות. להשיג את כל אלה נוכל ע"י אימון ותרגול מספיקים.

הארגון צריך לכלול סידורי-תנועה כאלה אשר יאפשרו את פיזורם של כוחות ומצבורים, או את ריכוזם, מתוך ניצול תנאי-הראות, רעש והטעיות; והקמת מצבורים בשטח-מבצעי, לפנים ככל האפשר — באופן שתהיה אפשרות לנצל את הזמן בלי שהאויביה האויבת תוכל להשפיע ולהפריע הרבה. בסיוע כל אלה תהיה הטקטיקה ברת-ביצוע, — אם כי במגבלות מסוימות. הטקטיקה עצמה תהיה טקטיקה-של הסתננות — ע"י יחידות קטנות, אולם בעלות עוצמה, שתוכלנה גם להחזיק מעמד, לזמן קצר אמנם, אך שיספיק כדי לודא את האפקט של פעולתן על האויב. עתודות ובסיסי-אש — גם הם צריך שיימצאו לפנים ככל-האפשר, אולם עדיין מחוץ לטוח-אשה של ארטילריית-השדה של האויב, כדי שהפעלתם לא תהיה חשופה-מדי להפרעות מצד האויביה האויבת. מצבורי אספקה ותחמושת — אף הם יימצאו לפנים ויובטחו ע"י פיזור מתאים מפעולות אויריה.

על כל מתחם לשמש מכשול נגד-טנקי, כדי שאם יותקף ע"י צוות-אויב משולבים של ארטילריית-שריון-ורגלים — יוכל למנוע הצלחה מן היריב, ויתיש את כוח התוקפים ע"י קרבות הקוה. כל מתחם חייב לכלול בתוכו עמדות למוצבי-משנה-וחליפין, וכן מוצבי-דמה; אלה האחרונים — כדי להטעות את האויב, והראשונים — כדי לאפשר שינויי עמדות, מבלי לאבד את כושרו של המתחם להלחם. צרכיה של ההתקפה יתקלו אף במגבלות נוספות, אשר עליהן יקשה להתגבר. משן ההתקפה יוגבל

(סוף בעמ' 81)

אמצעים ללחימה. התושיה וכושר-ההמצאה — אם בהמצאת דברים חדשים-מן-היסוד, ואם בהמצאת תחליפים — הפריכו הנחה זאת. בנוסף לכושרו של המותקף לתקן ולהפעיל-מחדש את אשר נפגע, ישנו לכווח-האווירי התוקף עוד כמה מגבלות, והן: — ראות לקויה — מחמת מזג-אוויר; קשיי-אבחנה, כתוצאה מאקלים, הסוואה, הטעיה, דמיום; וכן אפשרויות הפיזור של הנתקף, העושות את המטרה בלתי-כדאית; בטחון-שדה ער ודעת-קהל דרוכה, אשר ימנעו בעד נזילת אינפורמציה על מידת הנוק שנגרם, ואיכונו; וכן הפרעות מידי האמצעים הפעילים העומדים בדרכו — דהינו, בעיקר-של-דבר, ההגנה הנגד-מטוסית; ולבסוף — ההגנה הנגד-מטוסית הסבילה (הג"א).

לעומת כל האפשרויות הנ"ל לפגוע בעורך ה-**„אורח“**, או אורחי-למחצה — הרי השפעתו של הכוח-האווירי האויב על השטח המבצעי גופו (**„הח-זית“**) קטנה היא יחסית, היות וכמעט ואינה עומדת שם לפניו מטרה כדאית. השפעתם של כוחות-האוויר באזורי-המבצעים הנה, על כן, יותר בגדר השפעה נפשית — להשגת הלם, ההיערכות-בעומק, הפיזור, ההתחפרות וההסוואה — כל אלה מקטינים לא רק את האפקט המציאותי של הפגיעה באמצעות חמרי-הנפץ אלא אף את האפשרות להבחין ולזהות את תוצאות פעולתה. נמצא, שמבחינת הכוח הערוך בשטח-המבצעי — הנוק הגדול-ביותר העלול להגרם לו הוא פגיעה במערכת הטיוע-המנהלתי שלו, כי כושרו להגיע עתודות וכוחות סיוע-אש, באשר כי שטח המנהלתי מצויים אלה יותר בצורת מטרות מרוכזות וכדאיות.

לאחר שראינו הן את השפעתו של הכוח-האווירי על הלחימה-על-הקרקע, והן את מגבלותיו — נוכל גם להיטיב-ולראות כיצד ניתן לנצל את המגבלות הנ"ל, ולחפש דרכים להמעטת יתרונותיו. הדרכים הנראות לי הן שלוש — אימון, ארגון וטקטיקה. ע"י אימון אפשר לפתח את המשמעת המבצעית והמנהל-תית עד לרמה כזאת שהניידות וכושר המהלומה לא יאבדו לכוחות המותקפים-מן-האוויר. משמעת-ההס-ואה ובקרת-האש, שמירת כל אמצעי-הלחימה ברמת יעילות גבוהה — הן מן הדברים הדורשים יתר-דגש עליהם. לא די בכך שכל פרט צריך להתרגל להס-תפק במועט בכל דבר הכרוך בנפח והמשמש מטען נוסף בסיוע-המנהלתי. העיקר שיש להגיע אליו הוא יעילות-פעולה כזו שכל כדור נורה — יפגע! ה-**כושר-הפיסי של כל פרט, בכל תנאי-מזג-אוויר, צריך**

נגד מידיות. שלושת אלה, — כבכל שיטת־לחימה, — תלויים זה־בזה־אהדדי; ובעיקר תלויים הם במנהיגות משוכחת של הדרג־הפיקודי הנמוך, אשר יהיה חופשי לפעול במסגרת הנחיות מבצעיות מן הדרג־הגבוה, וינצל כל הזדמנות נוחה הבאה לידי, מבלי שהכוחות המופעלים על ידו יהוו (בתנאי ראות טובים) מטרה־כדאית, או מטרה הניתנת־לאבחנה ע"י תצפית־קרקע או תצפית־אוויר. „מצביאות מקור מית" שכזו — תעשה הרבה לשמירת הרוח ההת־קפית במצבי־אוויר בלתי־נוחים.

כל עוד ישתמשו חילות־האוויר בחומר־נפץ לא־גרעיני, אפשרית הלחימה תוך המגבלות שצוינו כאן — במידה וימצאו דרכים לניצול מגבלותיו של הכוח־האווירי, הנובעות כאמור מקשיי זיהוי מטרות ואבחנתן, מבעית דיוק־הפגיעה, ומתלותו של הכוח־האווירי במודיעין ובשדות־תעופה מאובטחים. ב־שטחים הקדמיים יש לצין בבהירות יעדי־הגנה ו־יעדי־שליטה בשטח ההפקר, בחירה נכונה של אלה; טקטיקה המבוססת על הסתננות, הלם והתחמקות — כלפי יעדי־השליטה וכלפי שטח־ההפקר; וטקטיקה של הגנה־החלטית — ע"י התקפה, מארבים והטעיה על יעדי־הגנה; — כל אלה בצירופם יאפשרו לחימה בתנאים של מצב־אווירי בלתי־נוח.

סבילות; הסתפקות־במועט; כל כדור קושט למטרה; מנהיגות דינמית ובעלת גילויי מקוריות — אלו הן רמות־האימון והמנהיגות ההכרחיות. קידום מצבורים, עתודות וסיוע־אש — יחד עם הקטנת התלות בסיוע־מנהלתי בכדי שזה לא יהיה מטרה אווירית כדאית — אלה הם תנאי ארגון ומנהלה ברי־ביצוע, במידה שתקיים בהם הגמישות, הלילה — ובצירוף אל השימוש בו גם הכנות סודיות מקדימות — משלימים זה־את־זה אהדדי, כי שני גורמים אלה גם־יחד מגדילים את המסתור, המחסה וההפתעה. ניצול נועז של דרכים ואמצעים אלה אמנם לא יביא להכרעה, ואף לא יאפשר הת־קפה־רבתי — אולם ימנע הצלחה מן האויב.

אין להקיש מהאמור כאן על השפעתו וחשיבותו הבלתי־מפוקפקים של הכוח־האווירי — אלא על הניתן־להיעשות על הקרקע אף כאשר לתקופה ידועה, בגלל סיבות אלו או אחרות, המצב־האווירי הנו בלתי־נוח.

„לוחם"

לפי משך הסיוע — מנהלתי, וסיוע־האש — המצוי באזור־המבצעי. להפתעה ינדע ערך גדול ביותר; כי הצלחת התקפה תהיה, למעשה, תלויה בכושרו של התוקף לנצל את הצלחת ההפתעה — ומכאן שיעדי־ההתקפה יהיו מוגבלים. השפעה דומה תורגש גם לגבי עריכת התקפות־הנגד בהגנה, לגבי שתי צורות־לחימה אלו מן־הצורך לעמוד עוד על כמה דברים נוספים. והרי ציונים אחדים: מרגע התחלת הלחימה — קטנה השפעתו של הפיקוד הגבוה — ועיקר האחריות נופל על הפיקוד־שבמקום, על רוחו ההתקפית של זה ועל כושרו לפתח יזמה משלו, אשר לדרג־הגבוה — הרי קידום העתודה ובסיסי־האש לפנים יקטין את כושרו של הדרג־הגבוה לסייע לנקודות־תבערה נוספות שתופענה ושתגלינה ב־אזור־אחריותו, באם לא תהיה מוכנה בידו עתודת אש־וגייסות שלא־רותקו, גורם־הזמן — גם הוא אינו נתון כולו בידינו, ועלול להשתבש ע"י פעולות אווירית־האויב.

מה ניתן לעשות למען ביצועו של התפקיד העיקרי של כוחות היבשה — כלומר, השליטה על שטח־ההפקר? כל־כמה שנראה בתורת שטח־ההפקר לא רק את השטח המשתרע בינינו לבין האויב, אלא אף את זה הכולל את עורפיו — נוכל, בתנאים שתוארו־לעיל, להשיג, אם כי לא הכרעה, הרי לפחות הטרדה מתמדת ומתישה, עד כדי שיבוש תכניות האויב, — ע"י טקטיקה־שלה־הסתננות ואספקה־של־הסתננות. חזית אורגנית של האויב קיימת רק כאשר אנחנו מודים בה פסיכולוגית. תמיד ישנה אפשרות לסגן לעורפיו אספקה, ולהטמינה במקום שאליו יגיע הכוח המסתנן ויתרכו בו — וישתמש בה לפעולות הטרדה או פעולות מהעורף, שתהיינה מתואמות עם פעולות ההתקפה של הכוח העיקרי. אכן, משך־הלחימה של כוח מסתנן הוא מוגבל, אך אפשר לנצלו, למשל, לצורך חבלה בשדות־תעופה קדמיים של האוויריה האויבת — ולסייע בכך להתפתחות הקרב־האווירי.

מתוך הנאמר־לעיל נראה לי כי ישנה כאן תשובה מעשית לשאלה: האם אפשר למנוע מן האויב, במצב־אוויר בלתי נוח, הצלחה מקומית? התשובה תלויה באימון, אשר יכשיר את הכוחות לפעולה בתנאים אלה, בארגון, אשר יוכל לסייע בידם, וב־טקטיקה סדירה ומתורגלת של הסתננות והתקפות־